

DISPUTATIO PHYSICA

DE ANIMA VEGETANTE EJUSQUE FACULTATIBUS,

Quam

AUXILIANTE DEO,

PRÆSIDE

Clarissimo, Doctissimo, Humanissimoq; Viro,

DN. HENRICO WAGENFELDIO,
Philosophiæ Magist. et Physices Profess. ordinario,
Præceptore ac Fautore suo ætatem colendo,

In illustri Bremensium Minervio publicæ disquisitioni subjecit

JONAS BARBECK
Essëndiensis.

Ad diem XVIII Junij, loco horisq; solitis.

BREMÆ,

Typis Bertoldi de Villiers, ibid. illustris Gymnasii Typog.

An. M D C L.

*Nobilibus, Amplissimis, Consultissimis, Prudentissimis,
Spectatissimisque VIRIS,*

D. D. P R Æ T O R I.

DD. COSS., SCABINIS et SENATORIBUS,

Inclytæ Reip. Duisburgensis, &c. Dominis suis Mæcena-
tibus, Patronis, Fœuergetis, Promotoribus ac Fautoribus
omni devotionis cultu prosequendis, honorandis.

NEC NON

Nobili, Clarissimo, Doctissimo, Experientissimoque VIRO,
DN. ABRAHAMO SCHULERO, Utriusque Medicinæ
Doctore celeberrimo, & Reip. Duisb. Physico ordinario
Fautori suo omni observantiâ colendo.

U T E T

Clarissimo, Consultissimo, Doctissimoque VIRO,
DN. JOHANNI OSTERHOLDT, Serenissimæ Cameræ
Electoris Brandenburgici, quæ Cliviæ sita est, Secretario
dignissimo, Cognato ac fautori suo charissimo, perpe-
tuo amore prosequendo.

I T E M

Prudentissimo, Spectatissimo, ac Integerrimo VIRO,
DN. WESSELIO von BERTH, Civi ac Mercatori Reip.
Vesaliensis è primariis spectatissimo, Cognato suo su-
avisimo, jugiter observando;

*Hasce studii sui philosophici primitias in de-
biti honoris, amoris, gratiæ, animi monu-
mentum, promotionis ac ulterioris bene-
volentie excitamentum,*

Officiosè ac submissè dedicat &
offerL

JONAS BARBECK
Auth. & Resp.

THESES I.

DMne corpus physicum ex materia & forma
 substantiali sibi debite unitis constat. Quę for-
 ma substantialis in corporibus viventibus a-
 nima appellatur, & ab Aristotele 2. de anima
 c. 1. text. 6. definitur *ἐπιπέχεια prima & substan-*
tialis corporis physici potestate vitam habentis. Anima
 itaq; dicitur 1. (*ἐπιπέχεια i. e. actus*), quo excluditur tum ma-
 teria prima, tum etiam totum compositum. 2. (*actus primus*),
 quo excluduntur tam naturales potentia, quam earundem
 operationes. 3. (*Substantialis*) quo excluduntur omnia omni-
 no accidentia. 4. *actus (actus corporis)* quo excluduntur Angeli,
 qui corporum, quibus assistunt, interni actus nequaquam
 sunt habendi. 5. (*Corporis physici*) quo arcetur corpus tum
 Mathematicum, tum artefactum. 6. (*Organici*) quod nihil ali-
 ud est, quam corpus debito organorum, per quę anima va-
 rias exercere debet operationes, apparatu instructum; & hęc
ratione excluduntur rerum inanimatarum forme, quarum
 subjectum est homogeneum nec eleganti organorum vari-
 etate adornatum. 7. est *actus corporis (potestate vitam habentis)*
 quo excluduntur cadaverum forme, ut pote quę nullis
 vitalibus actionis principium esse possunt, licet in cadave-
 ribus diversitas quędam organorum (quę tamen cum vi-
 ventium organis non nisi æquivoce conveniunt) conspici-
 acur.

II.

Quoniam a. hęc animę definitio alicui poterat videri
 obscurior, Aristoteles aliam clariorem, quę distincte species
 animarum explicat, 2. de ani. c. 2. tex. 18. tradit: *Anima, inqui-*
ens, est principium, quo vivimus, sentimus, movemur, & intelligi-
mus.

mus. Neq; tamen vult philosophus, animam harum actionum esse principium in omnibus, sed quatuor illa particulæ *vivimus, sentimus, &c.* disjunctim sunt accipiendæ, ita tamen, ut disjunctio fiat cum copulatione ad partes præcedentes, adeoq; sensus sit, animam esse principium aut vitæ tantum, ut in plantis; aut sensus etiam, ut in animalibus brutis quibuscunq; aut etiam motus, ut in brutis perfectis: aut intellectus insuper, ut in solo homine. Quem etiam in modum Philosophorum aquila naturæ definitionem lib. 2. phys. c. 1. tex. 3. assignat; *Natura, inquit, est principium & causa motus & quietis ejus, in quo inest, primo & per se, & non secundum accidens: ubi vocula ET idem non copulativè est intelligenda, quasi natura in omnibus sit causa & principium motus & quietis, cum quædam corpora perpetuò quiescant, & secundum se tota nunquam moveantur, ut totus terræ globus; quædam perpetuò moveantur, nunquam a. quiescant, ut primum mobile: sed disjunctivè, quòd sc. in aliquibus sit principium motus tantum, ut in primo mobili; in aliquibus sit quietis tantum, ut in toto terræ globo; in aliquibus principium & motus & quietis successivè, ut in iis, quæ nunc moventur, nunc quiescunt.*

III.

Animæ porro species tres sunt, vegetativa, sensitiva & rationalis, unde & tria animatorum genera exsurgunt: *Primum*, quod vegetativà duntaxat est præditum, vocatur planta: *Secundum*, quod sentientè & per eam vel sensu solùm vel sensu & motu gaudet, animal nuncupatur: *Tertium* & perfectissimum animantium genus, quod rationali anima est instructum, dicitur homo.

IV.

Non tamen plures animæ in eodem simul sunt corpore, quia anima est vera forma substantialis; in eadem materia

5
teriarum portione non nisi unica forma substantialis esse potest: plures enim si inessent, una alterius operationes impediret & neutra effectum suum primum sortiretur: sed inferior in superiori, vegetans scilicet in sentiente, & in intellectiva sentiens ac vegetans, hanc sicut ac trigonus in tetragono virtute continetur: unde inferior quidem absque superiore, non tamen superior sine inferiore inveniri potest.

V.

De anima in super vegetante, quæ non tantum cæteris, quasi fulcrum substernitur, sed etiam peculiarem viventium gradum, plantam videlicet, constituit, priori loco, monente Aristotele, agendum est. De qua etiam nobis præsentis Disputatione agere est animus.

VI.

Anima itaque vegetans est *actus primus substantialis corporis physici organici, quæ illud vivit, nutritur, augetur, & sibi simile in specie gignere potest.* Ex quâ definitione tres animæ vegetantis facultates, nutritrix, auctrix & generatrix, quæ viventibus ad sui conservationem, debitæ quantitatis adaptionem & speciei propagationem summoperè necessariæ sunt, luculentissimè patent.

VII.

Ut a. tres illæ animæ vegetantis potentiæ functiones suaveritè obeant, opus est. *I. Materiâ, circa quam occupentur, & est alimentum, ex quo assumpto & in substantiam corporis converso nutrimur, augemur, & è cuius residuo proximum generationis principium (semen) efformatur. II. Instrumento, quod est calor, tum natus omnibus & singulis corporis partibus ab ortu insitus, tum influens, qui è corde promanans innatum excitat, ut & ea, quæ natura, hunc in finem, providit membra. III. Facultatibus administris, quæ sunt numero quatuor, attractrix, retentrix, cœcœdrix & expuls*
A 3 - *trix*

trix; quibus inserviunt triplicis generis fibræ, *rectæ*, quæ secundum longitudinem membrorū sunt extensæ; *obliquæ*, quæ faciunt angulos impares; *transverse*, quæ efficiunt angulos transversos. Attractrix facultas alimentū conveniens per fibras rectas attrahit; retentrix per fibras obliquas alimentum retinet, donec alteretur; concoctrix, medio calore, alimentum alterat, concoquit, perficit, & aptum reddit, ut possit in substantiam corporis converti; expultrix, insitā vi, id, quod superfluum est & molestum, per fibras transversas expellit.

VIII.

Tres illæ animæ vegetantis potentia, *nutritiva*, *augmentativa* & *generativa* realiter tū inter sese, tū ab animā distinguuntur: *ab anima* quidem, quod nulla substantia creata, juxta nobiliorum Philosophorum doctrinam, immediatum agendi principium esse possit, adeoq; potentia, per quas anima operatur, ipsam et animæ substantia esse nequeant: *inter sese*, autem quia adæquati earum fines realiter distinguuntur, finis siquidem generatricis est aliud procreare Individuum ad conservandam speciem; nutriticis in eodem Individuo partem, quæ deperdita est, restaurare; augmentativæ suo subjecto eam quæ ad operationes ritè obeundas necessaria est, quantitatem conciliare: tum quia nutritio toto vitæ tempore, augmentatio v. & generatio ad certum dumtaxat tempus duratur deniq; quia nutritiva & augmentativa per totum corpus est diffusa, generativa a. in certā tantum corporis parte sedem suam obtinet.

IX.

Prima animæ vegetantis potentia eaq; communissima est *ALTRIX*, quæ alimentum, vi caloris nativi, in substantiā corporis animati convertit, ad reparandum id, quod antea erat deperditū: Cujus exercitium dicitur nutritio, quæ formaliter sumpta est instantanea introductio animæ in materiam alimentis facta ab animā, ad rependendum id, quod deperditum.

X. Ad

Ad pleniorē nutritionis intelligentiā, quinque in ea consideranda sunt. 1. Subiectum, quod nutritur. 2. materia, quā nutritur. 3. formā nutritionis. 4. Efficiens. 5. Finis ejusdē. Subiectum nutritionis est substantia corporea, (cū n. mediā nutritione aliæ partes aggenerentur, illa substantia partes habeat, atq; ita corporea sit, necesse est.) & animata: inanimata siquidem non nutriuntur; augentur quidem improprie per juxtapositionem aliarum partium, non a. per intus assumptionem alimenti.

X I.

Alimentum verò est substantia corporea partim similis, partim dissimilis rei, quæ alitur. Cū n. in locum partis, quam substantia corporea deperdidit, substitui debeat, non accidens, sed substantia quoq; & quidem corporea sit oportet; cumq; in substantiam aliti necdum sit versum, sed mutari adhuc debeat, neq; omnino simile erit viventi, alioquin nulla amplius conversione opus esset, neq; omnino dissimile, alioqui in illius materiam vix aut ne vix quidem viventi forma introduci possēt. Alimentum itaq; actu est viventi dissimile, potentiā verò simile, quæ similitudo in proportionē & convenientiā temperamenti inter utrumq; potissimum sita est.

X I I.

Alimenti munus purum putum Elementū subire nequit. Elementum n. purum unam qualitatem habet in summo gradu: Nullum a. vivens qualitatem hanc summè intensam infringere & ad mediocritatem reducere, adeoq; formā Elementi ejectā in illius materiam suam formam introducere potest, id quod ad nutritionem omnino requiritur.

X I I I.

Forma nutritionis est instantanea introductio animæ in materiam alimenti proximi. Et licet hanc introductionē

varia alterationes precedant, in iis tamen formalis nutritionis ratio nequaquam fita est, quamvis huiusmodi alterationes sano sensu nutritio antecedenter seu dispositivè, non a. formaliter sine incommodo vocari possint. Proximum v. & præcipuum alimentum in animalibus sanguine præditis, est sanguis, qui nutrimentalis vulgò dicitur, in iis verò, quæ sanguine carèt, ut & in plantis, humor alius huiusmodi sanguini analogus. *Agus. 301. XI V.*

Causa efficiens nutritionis *remota* est anima; *propinqua* est facultas nutritrix; anima n. ut substantia creata immediatum operandi principium esse non potest: quod ipse Aristoteles comprobare videtur lib. de sensu cap. 2. ubi docet ignè, terrà, ceteraq; non esse nata agere, nisi, ut habent contrarietate, cal. frig. hum. sic. *instrumentalis* est calor tum insitus, tum influens, qui insitum illum excitat. Nutrix a. facultas cum sit potentia naturalis, etiam alimentum vel internum, vel extrinsecus de novo adveniens debitè approximatam sibi semper habeat, necessariò agit, adeoq; toto vitæ tempore vivens nutrirè rectissimè dicitur. *Agus. 301. XII V.*

Finis nutritionis est, ut reparetur id, quod est deperditum. Cum n. per continuam caloris naturalis actionem quadam corporis partes absumentur, & humidum radicale sensim à calore depascatur, summè necessaria est viventibus nutritio, ut per eam partes absumptæ, quamvis nõ adeò bonæ, restituantur, & in locum humidi primigenii depasti aliud ex alimento substituatur, licet non adeò præstans & purum, quam id, quod ex primâ generatione à parentibus communicatum est, sed impurius & multis excrementis inquinatum. Quo fit, quod vivens, quamvis perpetuò alimentum ei suppeditetur, in perpetuum tamen ab interitu sese vindicare nequeat. *Agus. 301. XIII V.*

XVI.

Ad nutritionem porrò tres magis insignes mutationes requiruntur, quarum *prima* in animalibus fit in ventriculo, *secunda* in epate, *tertia* in singulis partibus. Cibus n. in ore masticatus motu linguæ, per œsophagum, in ventriculum detruditur, qui leberis instar calidi eum coquit, & *primò* in substantiam lacteam, quæ Medicis chylus dicitur, convertit: Chylus deinde per inferius ventriculi orificium dimittitur, *pariorq;* ejusdem pars *secundò* ab epate in sanguinem nutrimentalem vulgò dictum, vertitur, sanguinem deniq; istum per totum corpus diffusum, quælibet pars inditâ sibi virtute in substantiam sibi similem *tertiò* vertit, os scil. in os, caro in carnem &c. In plantis *prima* concoctio fit in radice, *secunda* in trunco, *tertia* in singulis partibus.

XVII.

Altera animæ vegetantis potentia vocatur AUCTRIX, cujus beneficio corpus animatum secundum omnes & singulas partes, justâ proportione, ad certum magnitudinis terminum à naturâ præfixum & ad actiones naturales ritè obviandas requisitum augetur. Quemadmodum verò potentiam nutricem à facultate auctrice realiter differre arbitramur, sic & augmentationem à nutritione realiter differre censemus, præsertim cum harum actionum termini per se & *primariò* intenti differant realiter; terminus n. *ad quem* nutritionis est nova pars substantiæ; terminus *ad quem* auctoris non est nova pars substantiæ, sed major viventis quantitas.

XVIII.

Auctio alia est propriè dicta, alia impropiè accepta. *Impropiè dicta* à Philosophis duplex statuitur, quarum *una* fit per rarefactionem, sine alterius corporis accessu, quando corpus rarius factum majorem quærit locum; sic ex uno pugillo terræ fiunt 10. pugilli aeris, mille ignis, asserente Aristotele

tele 1. de gener. altera fit per juxtapositionem alius corporis, ut si ligno digitali aliud lignum digitale agglutinetur, minus proprie augetur dicitur. *Auctio proprie dicta & physica*, de qua nobis sermo est, solis animatis competit, quatenus vivunt animâ vegetante, estque motus ad majorem quantitatem terminatus, & ad hanc augmentationem tria requiruntur. 1. quod corpus illud fiat majus mediante alimento incus assumpto & in substantiâ corporis converso. 2. quod maneat & conservetur idem numero. 3. quod non tantum totum fiat majus, sed etiam omnes & singulæ partes tum similes, tum dissimiles, justâ proportione augeantur.

XIX.

Quamvis vivens toto vitæ tempore nutriatur, non tamen toto vitæ tempore, augetur, sed auctio certo tantum durat tempore. 1. quia vivens certo temporis tractu quantitatem ad actiones naturales exercendas necessariam est adeptum, ideoque justâ quantitate ceu fine obtento, auctio, tanquam medium eò ordinatum, cessat. II. quia calor naturalis decursu ætatis sensim debilitatur, sicque illud tantum alimentum, quod nutriendo, non verò augendo corpori sufficiat, convertere potest. III. quia totum alimentum in nutritionem absimitur, vivens quippe gradus effectum largiùs vult nutriri. IV. quia potissima pars, quæ in animalibus augetur, sunt ossa, in plantis substantia ossibus analoga: Ossa autem initio sunt humida & mollia ac propterea ad extensionem maximè idonea, progressu verò ætatis paulatim à calore naturali indurantur & exsiccantur, ut amplius extendi non possint. Neque tamen auctrix facultas otiosa dicenda est aut superflua, satis namque est quod justo tempore vires suas actu exseruerit, & si res postularet cæteraque omnia paria essent, in actum erumpere posset.

XX.

Quod inter ejusdem speciei viventia, homines v. g.

magna quoad quantitatem sit varietas, fit vel ratione regionis, in qua vivunt, vel ratione temperamenti: Regionem quod spectat, degentes in locis frigidis plus incrementi sumunt, ob meliorem nutritionem; quæ pendet à vegetiore calore; jam v. in locis aliquantulum frigidioribus, ob ἀντιρεπίσασιν frigoris calor internus augetur, & ab extremis partibus ad interiores propellitur, ibique cum invenit alimentum, in quod agat, calor ille cum sit fortior, plus materiæ in substantiam corporis convertit, unde corpora majorem acquirunt quantitatem: minus a. incrementi sumunt homines viventes in regionibus calidioribus.

I. ob caloris interni evacuationem & ad exteriores partes à calore externo evocationem, unde alimentum inconcoctum relinquitur. II. Ob consumptionem materiæ, quæ alioquin in substantiam corporis converti poterat, ab aëre calidior. III. Ob educationem humoris, quæ ratione ossa arefiunt & indurescunt atq; ad extensionem ulteriorem inepta redduntur. Quin & inter homines easdem regiones incolentes magna quoad staturam varietas deprehenditur. Qui enim sunt moderatè calidi & humidi, fiunt majores, cum calor naturalis sit agens & dilatans & extendens; humida etiam membra faciliùs extensionem partium admittant: Frigidi & sicci brevioris sunt staturæ, quia frigus est ineptum ad dilatandum corpus, membra in super exsiccata extendi nequeunt.

XXI.

Finis auctoris est justa viventium quantitas, quæ opus habent, ut actiones commodiùs absolvant: Viventia namq; ex semine ut plurimum generantur, adeoque sub ortus sui initium modicâ tantum sunt quantitate, neq; habent organa in eâ perfectione & quantitate, ut omnes actiones, quarum princeps est generatio, rite obire possint, neq; enim homo infans hominem generare, nec arbor sub ortus sui primordia

dia fructus facere potest. Ad hanc ergo quantitatem obtinendam, auctrix facultas eis concessa fuit, hæcque est causa, cur sola animata propriè & physicè augeantur, non autem inanimata; quia inanimata quam primùm producuntur, possunt habere quantitatem actionibus naturalibus peragendis satis idoneam, sicuti ignis verbi causâ etiam in minimâ quantitate alium ignem generare potest.

XXII.

Cùm animata omnia interitus sui causas sibi connatas habeant; ut lib. 1. de tuendâ sanitate demonstrat Gal., appetant tamen naturali instinctu esse perpetuò: idcirco Deus & natura præter facultatem altricem & auctricem, tertiam puta GENERATRICEM ipsis concessit, cujus beneficio perpetuitatem, quam in seipsis nancisci non poterant, in aliis & longâ serie sibi invicè succedentibus individuis quodammodo consequantur. Unde & inter facultates animæ vegetantis facilè primas tenet. Auctrix n. & nutritrix spectant solummodò bonum particulare, & Individuum aliquamdiu ab interitu servant & ad actiones naturales aptum reddunt; generatrix a. bonum cõmune, quod particulari est præstantius, conservationè putà speciei. Cui & ipse Philosophorum Princeps subscribit, quando 2. de anim. tex. 34. generationè opus naturalissimum & præstantissimũ in viventib⁹ vocat.

XXIII.

Est a. facultas GENERATRIX vis animæ vegetantis, quâ corpus animatum perfectum & unum in suo genere, ex semine prolifico, sibi simile in specie, ad speciei conservationem gignit. Generatio ergo est opus potentię generatricis, quâ corpus animatum unum & perfectum in suo genere, ex semine fœcundo, sibi simile in specie procreat.

XXIV.

Causa efficiens generationis propriè dicta, quæ fit per decifi-

decisionem seminis, *principalis* est anima vegetans, *propinqua* est facultas generatrix, *instrumentalis* est calor, tum innatus, tum influens. Subiectum itaq; quod generat, est corpus animatum, idq; in suo genere perfectum: imperfecta n., & quibus est necessarii generationis principiis aliquid deest, sibi simile haud producant.

XXV.

In plantis distinctio sexus ad generationem non concurrat, neque nisi secundum similitudinem & proportionem nomen sexus iis tribuitur, docente Aristot. in 1. de gener. animal. c. 1. In animalibus v. perfectis & sanguineis distinctio sexus, maris scil. & foeminae, locum habet; maris est semen prolificum matri suppeditare; matris illud recipere, fovere atque cum suo semine commiscere, & sufficientem foetus formandi materiam subministrare.

XXVI.

Ad generationem promovendam duplicem in super natura providit facultatem ministram, alteratricem & formatricem. *Alteratrix* est facultas ministra, quae subjectam generationis materiam probe miscet, nec non in qualitatibus primis & secundis transmutat & alterat. *Formatrix* seu *πλαστική δύναμις* est facultas ministra, quae partes heterogeneas & homogeneas separat & corpus ipsum distinctius efformat, singulis partibus debitum numerum, quantitatem & situm tribuit, illas inter sese unit, & primum instar artificiosi pictoris delineat, postea lineamenta replet & plenius elaborat, ut commodum reddatur animae domicilium.

XXVII.

Inter partes viventis praecipuas, in quibus videlicet una ex iis residet virtutibus, quibus totum corpus gubernatur, primo omnium cor aut partem cordi analogam efformari verosimilius doceri putamus, tum quia sic visum est Philosophorum

phorum Principi, qui lib. de juventute & senect. c. i. *In animalibus, inquit, quæ sanguinem habent, cor primum gignitur, id quod perspicuum est ex iis quæ spectavimus in iis, quæ cum adhuc fierent, vidisse nobis contigit:* tum etiam quia absque calore & spiritu vitali, qui à corde oritur, vivens quæ vivens, nec esse nec operari quippiam potest; Unde & cor non immerito primum vivens & ultimum moriens appellatur.

X X V I I I.

Fœtus humanus successivè tribus informatur animabus, vegetante scilicet, sentiente, & rationali, sic tamè, quod nobiliore adveniente, ea quæ ignobilior est, partim ob impossibilitatem, partim ob superfluitatem expellatur. Cùm e. prius introducatur dispositio ultima ad animam vegetantem quàm sentientem, & prius ad sentientem quàm rationalem (natura siquidè ab imperfectiorib⁹ ad perfectiora paulatim progreditur) prius quoque vegetans quàm sentiens, & hæc quàm rationalis introducitur, eò quòd positam ultimam dispositionem ipsa quoque forma confestim sequatur.

X X I X.

Anima vegetans & sentiens cùm in plantis & brutis sint formæ materiales & ad materiæ extensionem extensæ, atque extra materiæ naturaliter subsistere nequeant, è potentiâ materiæ, cæteris paribus, educuntur: rationalis v. quæ & spiritualis est & sentientem ac vegetantem eminenter includit, è potentiâ materiæ haud educitur, sed immediate à Deo in corpore sufficienter disposito creatur; atque ejusmodi animæ rationalis ortum nec ipse Philosophus ignoravit, unde & solam mentem, i. e. animam de foris venire ex vero profus docuit. Sed hanc materiæ accuratius enucleandam relinquimus ei, qui de natura & ortu animæ rationalis publicum quandoque certamen subire voluerit.

X X X.

Animam rationalem à Deo intra corpus immediate creatam, par-

rentes

rentes, mediâ virtute, quæ in semine eeu instrumento refidet, corpori organico uniant: Quia n. neq; formam, seu animam rationalem, ut ante dictum est, producunt, neq; materiam, utpote, quæ, juxta vulgaram Philosophorum doctrinam, est ingenerabilis, & non nisi creatione produci potest, formam saltem corpori adhaerent & ad ipsam unionem active concurrant, oportet, præsertim cum non sit satis, quòd corpus ad futuræ animæ receptionem disponant, ed quòd non sint idem virtus generativa & dispositiva.

XXXI.

Quòd vivens sibi simile in specie procreat, ex indole agentis univoci provenit, id namq; per se & cæteris partibus Individuum ejusdem secum naturæ & speciei producit. Per accidens tamen ob materiæ improprietatem & diversorum seminum commixtionem, id quod procreatur, & patri & matri quoad speciem dissimile esse potest, quemadmodum equus & asina congregientes, mulum, pardus & leona leopardum, lupus & cervæ Lynceem, uti Plinius & alii, qui naturæ arcana studiosius sunt scrutati, gignere perhibentur.

XXXII.

Quòd vivens generanti quoad sexum vel simile vel dissimile evadat, id tum è materiæ aut sufficietia aut defectu, tum agentis aut sat forti aut debili agendi virtute provenit: quando n. justa suppetit materiæ copia, virtus quoq; plastica & calor naturalis vegetior fuerit, masculus: si vero *πλαστικη* sit debilior & materiæ insuper defectus accesserit, femellam lucem prodit.

XXXIII.

Deniq; quòd vivens nunc patri, nunc matri, quoad colorem & lineamenta exteriora sit simile, hujus rei causa est tum vis *πλαστικη* seminis, tum etiam quæ in eodem invenitur primarum qualitatum species; quando n. vis formatrix seminis paterni materni seminis virtutem superat, temperamentum quoq; paternum in eo invenitur, proles patri hæc similitudine similis erit, matri v., quando in materno semine ea, quæ diximus, reperiuntur. Quin tamen, si agens aut patiens objectum aliud vehementer sibi imaginetur, fœtus ei, quod forti imaginatione concipitur, quoad colorem similis prodire possit, haud inus infortias, cuius rei exemplum habes in ovibus Jacobi, Gen. 30.

DEO SIT LAUS, GLORIA ET GRATIARUM ACTIO.

Præ-

Præstantiss ac Doctiss. Dn. RESP.

29

ZἘὶ μὲν τῶν Μισῶν ἴδι οὖν, ἐνὶ κἀθηο σέο
 Ἴδ' ἀελαρῶν νικῶν τῶν γε σφῶν τέφανον.
 Οὐδὲ γὰρ ἀχρηστον ζῆτέϊ σπυδῆς βάρος, ἀλλὰ
 Αὐτὴ περὶ ψυχῆς ἡ διάλειξις ἴη.
 Ἄ νίς, πατρῶζων, ἐργάζῃ πρῶζμα μέγιστον,
 Ἐμμενε τῇ προήσει, εἴπε ἰατρὸς ἴση.
 Τῆς νόσον ἀπάσῃν ἡρωπιύσεις, ὡς Θεόφραστ·
 Γὰρ Παρακλήτους: τῆς δόξαν ἔχων τίμιον.

Pauca hæc amico suo ἀποτυχιδίως approperebat

ANTONIUS DÜLCKEN Elberfelda-Mont. Opp.

Ad DN. RESPONDENTEM. *firpe & mente præstantem.*

Egregium decus est, doctos habuisse parentes,
Sanguinis antiqui nobilitate satos;
Sed nisi natales propria virtute coruscant,
De generi prodest fama paterna parum.
Hæc animo volvis doctorum scriptaravolvens,
Dum simul AUTHORIS nomine capta probæ,
Quavis qui fructus tanti sudoris acerbi?
Hic specimen cernis, bellæq; bella vider:
Scilicet insanssem prostrigans fortiter hostem,
Finitâ pugná digna brabea refert:
Sic tibi dum Cathedram scandis, contraria turba
Mente triumphali discutienda venit.
Maçte tuos studio, BARBECI urgere conatus,
Sic Themis ipsa tibi præmia digna parat:
Sic tibi TEUTOPOLIS dicet præconia laudum,
Dum patria nostra CLIVIA nomen erit.
Ergo velut porgis: Musarum scande Palastram:
Hinc patrem sequeris, nomina mille ferens.

Philias insua hæc apposuit IOH. SEMONDT, Teutopol.

Fortibus an fortes nascantur querere stultum est,
 Rem probat eventus, res probat ipsa satis:
 Res probat ipsa satis, cunctaris credere dicitis,
 Exemplum statuit non leve Barbecius.
 Claruit in terris patriis, & gloria claret
 Doctoris, patris, Consulis egregii,
 Surgit in exemplum, flagrante cupidine magna,
 Majorum, modò quem cernimus in cathedra.
 Rectè agis, Eia viam patulam cum sidere fausto
 Ingredere, ingressam perface, perge precor.
 Sic tibi calcanti patris vestigia Jonæ
 Laudes æternas CLIVIA terra canet.

*Pausula hæc in amicitia tesseram adjecit fido suo Achatii
GUILIELMUS DE WERTS Teutopolitanus*